

Besök på motmedelsmuseum

Den 7:e december 2022 samlades 14 seniorer från FOI och FMV i entrén till SAAB Aerospace i Järfälla. Syftet med besöket var att studera radarmotmedel genom tiderna. Radarmotmedel innefattar radarvarnare, aktiva störsändare, rems- och fackelfällare. Olika svenska industrier såsom SATT, SRA, Ericson och nu på slutet SAAB har under åren tagit fram avancerade radarmotmedel för flygvapnet. Sådana har ju alltid varit omgärdade med stor sekretess varför man även för museiföremål hade fått genomgå en pappersexercis med att avhemliga delar av utrustningen. Museet var beläget i en korridor men innehöll många intressanta saker. Den äldsta apparat vi såg var en radarvarnare från 1950-talet för J29 Tunnans spaningsversion. Det var endast den versionen som behövde varnare ansågs det, den var ju obehärdad. Varnaren bestod i princip av en mikrovägdiod med efterföljande låg-frekvensförstärkare, i stereo förstås, vilket gav upphov till ett knattrande ljud som kopplades in i hörlurarna¹. Varje typ av radar hade sin pulsrepetitionsfrekvens och avsökningsmönster. Föraren fick själv klassificera radarstationen med hjälp av detta. Ett visarinstrument fanns också på instrumentpanelen för att hjälpa till med riktningbestämning. Från denna rudimentära konstruktion kunde vi följa utvecklingen, genom ett flertal apparater som visades, till Lanser, Viggen och vissa försöksprototyper till det tidiga JAS-39 Gripen. Lanser var det första plan där en del av dem kunde sända ut störsignal. Detta blev dock inte populärt bland förarna då taktiken var att flyga lågt och störningen snarare blev en fyrbåk och tillskott till den egna radarns klotter. Viggen kunde förses med störpodd av typ U22 som var en rejäl sak på 350 kg och med mycket avancerad teknik. Ett flertal rems- och fackelfällare visades också. Efter lunchen vidtog ett föredrag om dagens motmedel i de senaste versionerna av Gripen. Utvecklingen har kommit långt från J29:ans radarvarnare till varnare med lång räckvidd, automatisk hotklassificering och störinsats. Den elektromagnetiska komplexiteten i dagens slagfält är mycket krävande och det skulle vara omöjligt för en förare att fullfölja sitt uppdrag utan avancerat datorstöd och presentationsteknik. Flera av de deltagande seniorerna har tidigare jobbat med motmedel så besöket väckte många minnen och gav en uppskattad glimt av den fortsatta utvecklingen.

¹ Jämför det knatter från GSM-telefoner som kunde höras i olika elektronik.